

บทสรุปงานวิจัยเรื่อง

รูปแบบชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน เพื่อพัฒนาวิชาชีพครูในบทบาทครูพี่เลี้ยง

ผู้วิจัย

นางสาวกาญจนา ถาวร และคณะ

การวิจัยหัวข้อเรื่อง รูปแบบชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน เพื่อพัฒนาวิชาชีพครูในบทบาทครูพี่เลี้ยง เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีความมุ่งหมายเพื่อนำผลงานการวิจัยมาใช้ในการพัฒนาระบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้นต่อไป สรุปการวิจัย ได้ดังนี้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพครูในบทบาทครูพี่เลี้ยงที่มีต่อสมรรถนะทางวิชาชีพของครูพี่เลี้ยง
2. เพื่อเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพครูในบทบาทครูพี่เลี้ยงในโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน

ที่มาของการวิจัย

พลวัตแห่งชุดความคิดในการพัฒนาทักษะและคุณลักษณะแห่งศตวรรษที่ 21 ซึ่งลักษณะของสัมพันธภาพระหว่างบุคคล (Interpersonal Relationships) ของอาจารย์ และนักเรียนจะเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม การจัดการเรียนรู้มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องปรับทัศนคติของอาจารย์ผู้สอน จากการเป็นผู้บ่อนความรู้หรือประสบการณ์ให้ผู้เรียนในลักษณะของครูเป็นศูนย์กลาง (Teacher Center) แต่จะมีบทบาทเป็นครูพิเศษ (Tutors) หรือครูผู้สอนงาน (Coach) รวมทั้งเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียน (Facilitators) รวมถึงการเป็นครูพี่เลี้ยง ให้คำปรึกษาและดูแล (Mentor) โดยธรรมชาติของการทำหน้าที่ครูพี่เลี้ยงหรืออาจารย์พี่เลี้ยงนั้นจะเกิดการพัฒนากการทำงานและทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ไปพร้อม ๆ กัน นอกเหนือจากนี้ก็ยังสามารถเกิดการเรียนรู้ในทักษะชีวิตอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านความยืดหยุ่นและการปรับตัว (Flexibility and Adaptability) ด้านความเป็นผู้มีความคิดริเริ่มและเป็นผู้นำ (Initiative and Self-Direction) ด้านทักษะทางสังคมและการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม (Social and Cross-Cultural Skills) ด้านการเพิ่มผลผลิตและการรู้รับผิดชอบ (Productivity and Accountability) ด้านภาวะผู้นำและความรับผิดชอบ (Leadership and Responsibility) ทักษะเหล่านี้จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อการที่ครูพี่เลี้ยงมีบทบาทเป็นพี่เลี้ยง (Mentor) ที่คอยติดตามดูแลและคอยให้คำปรึกษาในการสอน อีกทั้งยังจะต้องเป็นแบบอย่างที่ดี (Role model) ทั้งในด้านวิชาชีพและแสดงความรู้ความสามารถของตน ให้เห็นเป็นตัวอย่างและยังต้องเริ่มต้นเปลี่ยนแปลงกระบวนทัศน์แบบดั้งเดิม (Tradition paradigm) ของอาจารย์ผู้สอนไปสู่กระบวนทัศน์

ใหม่ (New paradigm) ซึ่งกระบวนทัศน์ใหม่ในการจัดการศึกษาดังกล่าว เกิดความคาดหวังในความร่วมมือ (Collaboration) ในการทำงานเป็นทีม การคิดเชิงวิพากษ์ (Critical thinking) ในปัญหาที่ซับซ้อน การมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (Creativity) การสื่อสาร (Communication) กับบุคคลทั้งในและนอกร้อยอย่างมีประสิทธิภาพ การใช้เทคโนโลยี การวิจัยและการปฏิบัติสิ่งต่าง ๆ ในกลุ่มวิชาชีพทางการศึกษา ประโยชน์ได้ส่งผลให้ทั้งผู้เรียนมีความสามารถทางวิชาการเพิ่มขึ้น และพัฒนาทักษะวิชาชีพที่จำเป็นสำหรับการประกอบอาชีพในอนาคตต่อไป สร้างผลิตภาพบุคลากรในสถานศึกษาและมีความสามารถทางวิชาการสูงขึ้น

ชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพครู (Teacher Professional Learning Community) เป็นการรวมตัวของกลุ่มคนในวิชาชีพครูที่มีความรู้ความสนใจในการศึกษามาร่วมแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ร่วมกัน ทำให้ได้มาซึ่งองค์ความรู้ใหม่ เพื่อนำไปประยุกต์และปรับใช้ตามแต่สภาพแวดล้อม และสถานการณ์ต่าง ๆ ชุมชนแห่งการเรียนรู้จะเปลี่ยนแปลงการทำงานของครูจากวัฒนธรรมแบบเดิมที่ทำงานอย่างโดดเดี่ยวมาเป็นการทำงานร่วมกันเป็นทีม โดยมุ่งมั่นให้เกิดผลลัพธ์ต่อสมรรถนะทางวิชาชีพสำหรับครูและทักษะการเรียนรู้ของนักเรียน ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและเกิดสังคมแห่งความรู้ที่อาศัยความร่วมมือเป็นฐานในการปรับตัวและสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ ให้เกิดขึ้น ชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพครูจะเป็นชุมชนที่ทำให้เกิดการปรับปรุง ทักษะ เจตคติความเข้าใจ กระตุ้นการปฏิบัติงานของครูที่เลี้ยงและนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่พัฒนาจากการฝึกอบรมอย่างเป็นระบบ (Systematic Training) เป็นการพัฒนาตนเองและพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization) จนในที่สุดกลายเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพครูที่สนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ของครูอย่างต่อเนื่อง

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน แต่เริ่มต้นเคยเป็นโรงเรียนมัธยมสาธิตวิทยาลัยวิชาการศึกษา ปทุมวัน จนกระทั่งในปัจจุบันเป็นโรงเรียนสาธิต สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา โดยเป็นหน่วยงานหนึ่งเทียบเท่าภาควิชาของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ซึ่งถือได้ว่าโรงเรียนก่อตั้งขึ้นโดยมีจุดมุ่งหมายหลักเพื่อเป็นโรงเรียนฝึกปฏิบัติการ วิจัย ทดลองและสาธิตด้านการจัดการศึกษา (Laboratory and Demonstration School) เป็นแหล่งการศึกษาที่เป็นต้นแบบในการสร้างสรรค์และนำเสนอกระบวนการจัดการเรียนการสอน การจัดการเรียนรู้และนวัตกรรมทางการศึกษา ตลอดจนเป็นแหล่งฝึกปฏิบัติการสอนหรือฝึกปฏิบัติวิชาชีพครู ทั้งยังเป็นโรงเรียนที่มุ่งส่งเสริมและพัฒนาการจัดการเรียนรู้และการจัดการศึกษาเพื่อผลิตบัณฑิตวิชาชีพครูและผลิตนักเรียนที่มีคุณภาพ มีความรู้ความสามารถ อันจะนำไปสู่การสร้างความสำเร็จก้าวหน้าแก่สังคมและประเทศชาติ

การเป็นครูที่สมบูรณ์แบบในศตวรรษที่ 21 นั้น มิใช่เพียงแค่เป็นครูผู้สอนที่ดีและเก่ง แต่ยังต้องเป็นครูผู้สร้างและส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และสร้างองค์ความรู้ที่นำไปใช้ประโยชน์ได้ โดยครูผู้สอนจะต้องพัฒนาตนเองและเรียนรู้ตลอดชีวิต สร้างสรรค์ผลงานทางการศึกษา งานวิจัยในชั้นเรียน เป็นแบบอย่างและส่งเสริมประสบการณ์การจัดการเรียนการสอนให้แก่ผู้อื่นในฐานะครูวิชาชีพและครูพี่เลี้ยง เพื่อพัฒนาและเสริมสร้างวิชาชีพครูให้มีประสิทธิผลและประสิทธิภาพที่เป็นเลิศในลำดับต่อไป

ฝ่ายวิจัย นิเทศและฝึกประสบการณ์วิชาชีพ เป็นส่วนงานหนึ่งของโรงเรียนที่มีขอบข่ายหน้าที่ที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการสอนและฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยมีพันธกิจ ดังนี้ 1) ส่งเสริมและสนับสนุนการทำงานวิจัย การทำวิจัยในชั้นเรียน งานสร้างสรรค์และพัฒนานวัตกรรมการเรียนการสอน 2) ส่งเสริมและพัฒนาครู

วิชาชีพและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ความสามารถและมีคุณธรรม และ 3) ให้ความร่วมมือกับหน่วยงานทางการศึกษา รวมทั้งส่งเสริมและพัฒนาการฝึกปฏิบัติการสอนและฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยเห็นว่า รูปแบบชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพครูของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน ซึ่งในปัจจุบันครูผู้สอนส่วนใหญ่ทำหน้าที่ครูพี่เลี้ยงให้กับนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จึงถือได้ว่ามีส่วนสำคัญในการพัฒนาวิชาชีพครูในบทบาทครูพี่เลี้ยง ตลอดจนการศึกษาวិเคราะห์รูปแบบของโรงเรียนที่จะช่วยเสริมสร้างและพัฒนาระบบการจัดการศึกษาในโรงเรียนในลำดับต่อไป

การดำเนินงานและผลงานที่ได้รับจากการวิจัย (โดยสังเขป) พร้อมภาพประกอบ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามประเด็นดังนี้

วิธีดำเนินการวิจัย

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยครูพี่เลี้ยงของโรงเรียน จำนวน 50 คน และนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 30 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นครูพี่เลี้ยงของโรงเรียน จำนวน 41 คน และนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 รวมจำนวน 26 คน โดยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 การใช้แบบสอบถาม

2.2 การสัมภาษณ์

2.3 การประชุมเพื่อวิพากษ์

3. การจัดการกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มี 3 ฉบับ ดังต่อไปนี้

1. แบบสอบถามเพื่อประเมินและวิเคราะห์รูปแบบชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพครูในบทบาทครูพี่เลี้ยงในโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน จำนวน 40 ข้อเป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) ระดับพฤติกรรม มี 5 ระดับ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

2. แบบสอบถามเพื่อการประเมินสมรรถนะวิชาชีพครูในการปฏิบัติหน้าที่ของครูที่เลี้ยงสำหรับครูที่เลี้ยงจำนวน 40 ข้อ เป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) ระดับพฤติกรรม มี 5 ระดับ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

3. แบบสอบถามเพื่อการประเมินสมรรถนะวิชาชีพครูในการปฏิบัติหน้าที่ของครูที่เลี้ยงสำหรับนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู จำนวน 40 ข้อ เป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) ระดับพฤติกรรม มี 5 ระดับ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยเป็นแบบสอบถามที่ใช้สะท้อนคิดสำหรับทหารประเมินสมรรถนะวิชาชีพในการปฏิบัติหน้าที่ของครูที่เลี้ยง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยจำนวน 3 ฉบับ ไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. จัดเตรียมแบบทดสอบในการเก็บข้อมูล

2. วางแผนดำเนินการเก็บข้อมูลโดยผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการด้วยตนเอง ทั้งนี้ได้ระบุดำเนินการระดมความคิดเห็นในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเพื่อให้ได้ผลตามความเป็นจริง ซึ่งเก็บข้อมูลจากครูที่เลี้ยงจำนวน 41 คน โดยใช้แบบสอบถามฉบับที่ 1 และ 2 และนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูจำนวน 26 คน โดยใช้แบบสอบถามฉบับที่ 3

3. จัดกระทำข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูล โดยคำนวณค่าความถี่และร้อยละ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์และการประชุมเพื่อวิพากษ์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่, ร้อยละ

สรุปผลการวิจัย

รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพครูในบทบาทครูที่เลี้ยงของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน จัดอยู่ในประเภทชุมชนที่มุ่งเน้นการแก้ปัญหา (Problem Solving Communities) โดยมีกระบวนการร่วมมือระหว่างครูที่เลี้ยงที่ร่วมประชุม ปรึกษาหารือเพื่อหาวิธีหรือแนวทางในการแก้ปัญหาในการจัดการเรียนรู้ของนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู รวมทั้งยังจัดอยู่ในประเภทชุมชนที่มุ่งเน้นการค้นหาแนวปฏิบัติที่ดีกว่า (Better Practice Communities) เป็นชุมชนที่ค้นหาวิธีการหรือแนวปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพดีกว่าเดิมและนำมาแบ่งปันให้สมาชิกนำไปใช้ปฏิบัติงาน โดยมีลักษณะการจัดกลุ่มชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพครูแบบตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ ซึ่งในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้จะกำหนดการประชุมประจำสัปดาห์ และนำเสนอข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการสอนและการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนิสิตในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ตามแต่ละรายวิชาในแต่ละระดับชั้น จากผลการวิเคราะห์จะเห็นว่าพฤติกรรมของครูที่เลี้ยงส่วนใหญ่จะมีการประชุม วางแผนการจัดการเรียนรู้ของนิสิต โดยมีครูที่เลี้ยงคนอื่นร่วมด้วย และมีการประชุมครูที่เลี้ยงในกลุ่มสาระการเรียนรู้หรือกลุ่ม

สาขาวิชาเดียวกันที่เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ครูพี่เลี้ยงหรือการนิเทศการจัดการเรียนรู้ของนิสิต ทั้งนี้วัตถุประสงค์หลักในการประชุมเพื่อร่วมกันปรับปรุงแก้ไขและหาวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ดีกว่าและสอดคล้องกับสมรรถนะและลักษณะของผู้เรียน เป็นการแก้ปัญหาทั้งในด้านเนื้อหาสาระการเรียนรู้ที่ถูกต้องเหมาะสมและสอดคล้องกันในแต่ละระดับชั้น การร่วมกันทำกิจกรรมการเรียนรู้โดยครูพี่เลี้ยงและนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูร่วมกันรับผิดชอบดำเนินการ

สำหรับบทบาทระหว่างครูพี่เลี้ยงกับครูพี่เลี้ยงนอกเหนือจากการประชุมร่วมกัน การสังเกตการสอนร่วมกันแล้ว จากผลการวิเคราะห์ พบว่ามีพฤติกรรมส่วนใหญ่ มีการให้และรับคำแนะนำหรือคำปรึกษาจากครูพี่เลี้ยงคนอื่นที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ครูพี่เลี้ยงหรือการนิเทศการจัดการเรียนรู้ของนิสิต ได้อ่านหรือรับรู้ข้อมูลบันทึกการสังเกตการสอนหรือบันทึกการนิเทศของครูพี่เลี้ยงคนอื่น รับฟังความคิดเห็นหรือข้อวิพากษ์การปฏิบัติหน้าที่ครูพี่เลี้ยงของตนเองจากนิสิต มีโอกาสได้ฟังความคิดเห็นหรือข้อวิพากษ์การปฏิบัติหน้าที่ครูพี่เลี้ยงของครูพี่เลี้ยงคนอื่นจากนิสิต และให้การยอมรับข้อเสนอแนะวิธีแก้ปัญหาในการจัดการเรียนรู้ของนิสิตของตนเองจากครูพี่เลี้ยงคนอื่น

จากผลการวิเคราะห์สมรรถนะวิชาชีพครูในบทบาทครูพี่เลี้ยง ผู้วิจัยได้วิเคราะห์สมรรถนะวิชาชีพครูในบทบาทครูพี่เลี้ยง 5 ด้าน ได้แก่

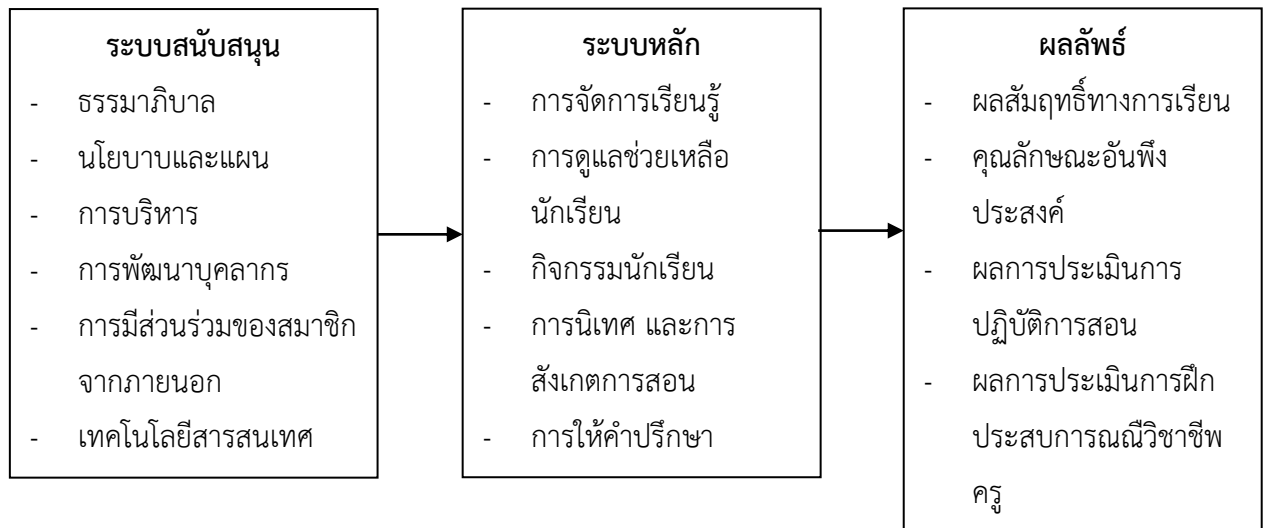
- 1) ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้/การปฏิบัติการสอน
- 2) วางแผนและจัดเตรียมแผนการจัดการเรียนรู้/โครงการสอน
- 3) การสังเกตการสอน / การนิเทศการสอน
- 4) แนะนำและส่งเสริม เพื่อพัฒนาเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพครูและจรรยาบรรณวิชาชีพครู
- 5) ประเมินผลการปฏิบัติการสอนและฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู
- 6) เสริมสร้างชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพครู

ทั้งนี้จากการวิเคราะห์จากแบบสอบถามเพื่อประเมินสมรรถนะวิชาชีพครูในบทบาทครูพี่เลี้ยง
เปรียบเทียบร้อยละระดับพฤติกรรมระหว่างครูพี่เลี้ยงและนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูได้ผลดังนี้

ตารางแสดงร้อยละระดับพฤติกรรมการประเมินสมรรถนะวิชาชีพครูในบทบาทครูพี่เลี้ยง

สมรรถนะวิชาชีพครูในบทบาทครูพี่เลี้ยง	ร้อยละระดับพฤติกรรม	
1. ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้/ การปฏิบัติการสอน	ครูพี่เลี้ยง (มากที่สุด)	60.81
	นิสิต (มากที่สุด)	49.39
2. วางแผนและจัดเตรียมแผนการจัดการ เรียนรู้/โครงการสอน	ครูพี่เลี้ยง (มาก)	56.26
	นิสิต (มาก)	47.22
3. การสังเกตการสอน / การนิเทศการสอน	ครูพี่เลี้ยง (มากที่สุด)	46.82
	นิสิต (มากที่สุด)	49.56
4. แนะนำและส่งเสริม เพื่อพัฒนาเจตคติที่ดี ต่อวิชาชีพครูและจรรยาบรรณวิชาชีพครู	ครูพี่เลี้ยง (มากที่สุด)	48.7
	นิสิต (มากที่สุด)	41.18
5. ประเมินผลการปฏิบัติการสอนและฝึก ประสบการณ์วิชาชีพครู	ครูพี่เลี้ยง (มาก)	52.68
	นิสิต (มากที่สุด)	52.79
6. เสริมสร้างชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพครู	ครูพี่เลี้ยง (มาก)	33.83
	นิสิต (มากที่สุด)	27.40

จากการประชุมวิพากษ์และสรุปผลการวิจัย ผู้วิจัยและครูพี่เลี้ยงมีความเห็นสอดคล้องกันว่าโรงเรียนมีการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในบทบาทครูพี่เลี้ยงภายในองค์กร โดยความร่วมมือระหว่างระหว่างครูพี่เลี้ยงในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ไม่ชัดเจนจึงควรมีการส่งเสริมเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูในบทบาทครูพี่เลี้ยงในโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน ในลำดับต่อไป โดยกำหนดกรอบแนวทางการจัดกิจกรรมส่งเสริมการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในบทบาทครูพี่เลี้ยง ดังนี้



กรอบแนวทางการจัดกิจกรรมการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูในบทบาทครูพี่เลี้ยง

แนวปฏิบัติกิจกรรมการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูในบทบาทครูพี่เลี้ยง

- (1) ครูพี่เลี้ยงรวมกลุ่ม กลุ่มละ 20 – 10 คนหรือตามความสนใจ โดยคละกลุ่มสาระการเรียนรู้ แล้วตั้งชื่อกลุ่มตามลักษณะประเด็นที่จะเรียนรู้ แล้วทำกิจกรรมการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูในบทบาทครูพี่เลี้ยง
- (2) กำหนดบทบาทของสมาชิกและดำเนินการกิจกรรมตามขั้นตอน
- (3) จัดบันทึก สรุปรายงาน ส่งที่ฝ่ายวิจัย นิเทศและฝึกประสบการณ์วิชาชีพเพื่อรับรอง
- (4) พัฒนาการตามที่รายงานเป็นระบบปฏิบัติการอย่างต่อเนื่องจนสำเร็จตามเป้าหมาย
- (5) นำข้อมูลและผลการดำเนินงานรายงานต่อผู้บริหาร

อภิปรายผล

รูปแบบชุมชนการเรียนรู้ในบทบาทครูพี่เลี้ยงที่ยังต้องส่งเสริมหรือพัฒนาให้มากขึ้นคือกระบวนการร่วมมือกันระหว่างครูพี่เลี้ยงทั้งภายในและภายนอกกลุ่มสาระการเรียนรู้ และการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการในการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในองค์กรจะเห็นได้จากผลการวิเคราะห์ที่พฤติกรรมของครูพี่เลี้ยงส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการปฏิบัติหน้าที่ของครูพี่เลี้ยงในกลุ่มสาระการเรียนรู้หรือหน่วยงานในระดับปานกลาง นอกจากนี้มีการเข้าร่วมการอบรม สัมมนาหรือประชุมเชิงปฏิบัติการที่เกี่ยวกับการนิเทศการสอน หรือการปฏิบัติหน้าที่ครูพี่เลี้ยง หรือเป็นวิทยากรหรือมีส่วนร่วมในการจัดการอบรม สัมมนาหรือประชุมเชิงปฏิบัติการที่เกี่ยวกับการนิเทศการสอน หรือการปฏิบัติหน้าที่ครูพี่เลี้ยงค่อนข้างน้อย กล่าวคือ ครูพี่เลี้ยงบางส่วนยังได้รับความรู้และทักษะการปฏิบัติหน้าที่ครูพี่เลี้ยงในเชิงวิชาการและปฏิบัติการจากหน่วยงานภายนอกค่อนข้างน้อย และมีประสบการณ์ในการถ่ายทอดความรู้หรือรับความรู้ดังกล่าวค่อนข้างน้อย และพฤติกรรมส่วนใหญ่ของครูพี่เลี้ยงที่ปฏิบัติการน้อยมากที่สุดหรือแทบไม่มีเลย คือ มีการประชุมครูพี่เลี้ยงต่างกลุ่มสาระการเรียนรู้หรือกลุ่มสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ครูพี่เลี้ยงหรือการนิเทศการจัดการเรียนรู้ของนิสิต

รูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูในบทบาทครูพี่เลี้ยงเป็นรูปแบบการพัฒนาวิชาชีพครูในลักษณะการทำต่อเนื่องจนกลายเป็นวิถีชีวิตปกติที่ไม่เป็นรูปแบบที่ตายตัว แต่เป็นรูปแบบที่สอดคล้องกับบริบทแต่ละพื้นที่ที่แสดงความสมดุลขององค์กรนั้น ๆ ที่อยู่บนพื้นฐานความหลากหลายของคนที่แตกต่างกันมาอยู่ร่วมกัน โดยมีวัฒนธรรมการเรียนรู้ที่มีความเป็นกัลยาณมิตรที่เอื้ออาทร มีผู้นำที่สามารถกระตุ้นศักยภาพทั้งตนเองและร่วมกันจนเกิดเป็นความเหนียวแน่นเชิงคุณภาพทางวิชาชีพ และชีวิตการอยู่ร่วมกันของครู ภายใต้บรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา จนกลายเป็นวัฒนธรรมการเรียนรู้ที่เกิดจากการพัฒนาทางวิชาชีพอย่างแน่วแน่ โดยมุ่งเน้นการพัฒนาบนพื้นที่เรียนรู้บนฐานความจริงที่มีอยู่โดยธรรมชาติตามแต่ละโรงเรียนที่มีบริบทแตกต่างกันไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ผลการวิจัยในครั้งนี้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ดังนี้

(1) ข้อมูลและผลการวิเคราะห์จะเสนอต่อครูพี่เลี้ยง เพื่อนำไปใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นหรือแนวทางในการปฏิบัติหน้าที่ครูพี่เลี้ยง ตลอดจนใช้เป็นแบบสอบถามเพื่อสะท้อนคิดหรือสะท้อนข้อมูลระหว่างครูพี่เลี้ยงกับนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

(2) แนวทางในการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในบทบาทครูพี่เลี้ยงในโรงเรียนที่มีรูปแบบชัดเจนหลากหลายและเหมาะสมต่อบริบทของโรงเรียนในลำดับต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษารูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูในบทบาทครูพี่เลี้ยง หรือในบทบาทอื่น ๆ อาทิ ผู้บริหาร ครูประจำชั้น เป็นต้น รวมทั้งการพัฒนารูปแบบชุมชนวิชาชีพครูในองค์กร หรือการพัฒนาศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู